

ONBEKENDE MEESTER

Bruno Vekemans

HET RETROSPECTIEVE INTERVIEW

En toch hangen zijn werken in chique salons over de hele wereld. Vorig jaar hield het toonaangevende Museo Nacional de Bellas Artes in Havana een succesvolle retrospectieve van zijn werk, en vanaf donderdag 10 februari 2011 stelt galerie Campo & Campo in Berchem zijn 'Havana-Cuba'-reeks tentoon.

Terwijl hij een sigaret rolt, wijst Vekemans naar een doek met een fel coloriet dat wat slordig tegen de muur gespijkerd is: een fragment van de tuin van Ernest Hemingway in Cuba, waarop een zwembad te zien is. 'De mooiste Hollywoodsterren zijn naakt in dat bad geplonsd, daar hebben zich onnoemelijke dingen afgespeeld! Ik geef die sfeer weer met drie nauwelijks van elkaar te onderscheiden strepen blauw.'

HUMO Je hebt geen artistieke opleiding gevolgd. Hoe ben je dan in de kunst gerold?

Bruno Vekemans «Hoho, ik kwam niet zomaar uit de goot, hè. Mijn grootvader kon zonder dt-fouten schrijven (*lacht*). Hij was de cultuurminnaar van onze familie. Ik herinner me dat hij me eens meenam naar een klassiek concert in Antwerpen, en dat de tranen over zijn wangen rolden. Maar veel tijd om iets met die liefde voor kunst te doen had hij niet. Hij sleet zijn dagen in een stinkfabriek. Zonde.

»Mijn drang naar eenzaamheid heb ik van mijn vader. Die werkte in de Antwerpse haven, voor BP. Als hij 's avonds thuiskwam, trok hij zich terug om boeken te lezen of aan zijn piano te gaan zitten. Hij hield van kunst, maar hij liep er niet mee te koop. Nadat ik mijn eerste

'Ik ben altijd blijven schilderen. Altijd. Zelfs toen ik aan de drugs zat. Mijn hele leven heb ik verschilderd. Maar ik had geen feeling met de kunstwereld. Verkoop: noppes. Dus heb ik maar gesolliciteerd bij een schoonmaakbedrijf. Heel Antwerpen heb ik schoongemaakt! Eerst fulltime, tegenwoordig de helft van de week. Het geeft me rust. Toiletten zijn mijn zenplekken: die van 't Stad zou ik zo herkennen, allemaal.' Zo schetst Bruno Vekemans (58) zijn beknopte biografie, in zijn kleine atelier in een sociale woning in Brasschaat.

stappen als tekenaar had gezet, kreeg ik van hem niks dan gemopper te horen, maar viavia hoorde ik dat hij mij in de kroeg de hemel in prees.»

HUMO Veel kunstenaarscarrières beginnen met een levensveranderende aha-erlebnis. Waar en wanneer beleefde jij de jouwe?

Vekemans «In Knokke-Heist, of all places. Ik had net de derde kleuterklas achter de rug, en totaal tegen mijn zin werd ik met Kindervreugd veertien dagen naar de kust gestuurd. Een gruwel! We moesten de hele dag putjes graven op het strand, en op het einde van de dag moesten we ze weer vullen.

»Op een dag ben ik ontsnapt. Ik liep naar de dijk, en daar zag ik een oud koppel schilderen. De man maakte zeelandschapjes, terwijl zijn vrouw hem borstels en verf aangaf. In een kwartier was zo'n werkje klaar. Op dat moment sloeg de bliksem bij me in. Ik dacht: 'Dat leven wil ik ook.'

»In september moest ik naar de lagere school, het Sint-Stanislascollege, en daar wachtte me een nog grotere kwelling. Ze behandelde er leerlingen als nietsnutten en grossierden in lijfstraffen. Broek af, kop tussen de benen, en de stok erop.»

HUMO En toch heb je daar je talent ontdekt.

Vekemans «In het tweede jaar zei één van onze leraars, een echte beul: 'Kinderen, teken een huis.' Ik was de enige die er eentje in perspectief tekende. Waarna die bulbak op mij afkwam. Ik verwachtte weer een klap, dus ik trok mijn hoofd al tussen mijn schouders, maar hij zei: 'Bruno is de enige die echt een huis kan tekenen. Proficiat!' Ik vroeg me af: 'Zou ik dan toch iets kunnen?' Overmoedig ben ik dan beginnen te tekenen en schilderen, in het wilde weg. En daar ben ik nooit meer mee gestopt.»

HUMO Waar haalde je als kind je inspiratie?

Vekemans «Een andere leraar had een grote wrat op zijn neus: zijn lessen gingen totaal aan me voorbij, maar van die wrat heb ik dat jaar wel duizenden versies getekend. Uren heb ik naar dat ding zitten staren. Je zou kunnen zeggen dat ik mijn carrière te danken heb aan een wrat (*lacht*).

»Van die vroege uitpattingen heb ik niks bewaard, en sindsdien heb ik zelfs vaak werk vernield. Nu vind ik dat spijtig, maar wat doet een onzekere kunstenaar die nergens wordt geapprecieerd? Twijfelen, en uit frustratie zijn werk verbranden, alleen al om ervoor te zorgen dat hij er nooit meer mee kan worden geconfronteerd. Een slecht werk in een atelier is als een rat in een bakkerij.»

HUMO Na het lager onderwijs wilde je naar de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen, maar dat ging niet door.

Vekemans «Ik mocht niet van mijn ouders. Ze dachten dat ik aan drank en drugs verslaafd zou raken. Tja.

»Ik ben dan naar het Technicum in de Londenstraat gegaan, waar ik één voorbereidend jaar Sierkunsten en twee jaar Decoratietechnieken heb gevolgd. Het sterkst was ik in vrije opdrachten. Kregen we gedetailleerde instructies mee, dan bakte ik er niks van. Later heb ik ingezien dat ik blokkeer zodra mijn vrijheid wordt ingeperkt.

»Tijdens mijn stagejaar heb ik die school verlaten: ik wilde helemaal vrij zijn om te schilderen. Niet dat ik niks aan die opleiding heb gehad. Een huisschilder was toen nog een meester in marmereerimities en lambriseringen – een schone stiel. En ik kreeg er les van iemand die de grote Constant Permeke nog persoonlijk had gekend. Hij sprak zwaar West-Vlaams, maar toch heb ik veel van hem opgestoken (*lacht*).»

HUMO Leed je eronder dat je de academie had moeten laten schieten?

Vekemans «Toch wel. Ik was bang dat ik er nooit zou bijhoren. Sindsdien heb ik ingezien dat alleen autodidacten het écht in de vingers hebben. Die brave academiestudentjes proberen eerst jarenlang hun professoren te imiteren, en moeten dat keurslijf daarna weer zien af te schudden. Wij hebben daar geen last van.

»Op mijn achttiende las ik in de krant dat jonge artiesten gratis mochten exposeren in Knokke. Ik ernaartoe, natuurlijk. En ik werd opgemerkt: ik werd benaderd door een oudere man die mijn werk vergeleek met dat van Leon Spilliaert. Helaas zei die naam me niks (*lacht*). Nu weet ik wat die man bedoelde. 'Hij beeldt niemand af, maar toch is er iemand,' zeggen ze van Spilliaert, en dat geldt ook ▶

ONBEKENDE MEESTER Bruno Vekemans

► voor mijn werk van de laatste twintig jaar. Dat compliment heeft me gestimuleerd om te blijven tekenen en schilderen. Maar eerst wilde ik groots en meeslepend leven.»

SEKS EN SCHAPEN

HUMO En dat heb je ook gedaan: niet lang daarna ontvluchtte je Antwerpen, samen met je vriendin.

Vekemans «Ik zat volop in mijn Sturm und Drang-periode. Ik voelde me als een hond die aan een ketting trekt en wil uitbreken. Via via had ik een adres in Ierland gekregen waar je voor de kost kon gaan houthakken: dat zag ik wel zitten, en mijn liefje ook, ze heette Lutgart. Bon, wij de trein op naar Oostende, waar we de boot wilden nemen. Maar aan de douane werden we tegengehouden, omdat we nog niet meerderjarig waren – dat werd je toen pas op je eenentwintigste.»

»We hebben dan onmiddellijk de eerste trein naar Amsterdam genomen, want we hadden gehoord dat het dáár allemaal gebeurde. Het begon slecht: de eerste nacht sliepen we in het Vondelpark, terwijl het bitter koud was. De volgende ochtend stonden we ons naakt te wassen terwijl de ambtenaren ons voorbijliepen op weg naar hun werk. We waren platzak. Het was hopen op een wonder.»

HUMO En?

Vekemans «Een paar uur later was het er! We raakten aan de praat met een man, en die stelde ons voor om een hele maand op zijn huis te passen, terwijl hij de stad uit was. Om op tijd en stond een homp brood, een stukje kaas en een fles slechte wijn te kunnen kopen, begon ik met affiches te leuren. En ondertussen was ik in dat huis volop aan het schilderen. Toen de eigenaar terugkwam, was hij zo onder de indruk dat hij mijn hele productie van die maand heeft opgekocht.»

»Met de opbrengst zijn Lutgart en ik holderdebolder naar het eiland Texel vertrokken. Daar huurden we voor een paar centen een boerderij: die was wat onderkomen, maar we hadden tenminste vier ruime kamers, en geen burens die we konden storen; in de buurt was alleen een weide vol schapen. Vierentwintig uur per dag waren we maar met één ding bezig: seks, op de matras die we voor het haardvuur hadden gesleept. Als we even

op adem wilden komen, telden we schaapjes (*lacht*). Maar na een tijd was het geld op, en zijn we naar Antwerpen teruggekeerd.

»Willens nillens moest ik aan de arbeid: bij de spoorwegen, treinen schoonmaken. De eerste dag ging Lutgart met me mee, om me te steunen. Ik was nog geen tien minuten bezig toen twee mannen met een regenjas en een deukhoed op ons afkwamen: BOB'ers. Bleek dat Lutgart door haar ouders geseind was. Manu militari werden we naar hun huis gebracht. Haar vader en moeder eisten dat we zouden trouwen: 'Anders sturen we haar op pensioonaat!' Om haar uit de klauwen van de nonnen te redden, heb

ten gemaakt, maar we hebben wel in het voorprogramma gestaan van **The Kids, Dr. Feelgood** en – een hoogtepunt! – **Herman Brood**.

»Eind jaren zeventig vond ik het welletjes geweest met die levensstijl. Maar voor mijn huwelijk was het te laat: in 1980 zijn Lutgart en ik gescheiden.»

HUMO In jouw kunstenaarsbiografie zijn de jaren zeventig gevuld met kladbloktekeningen.

Vekemans «Ik weigerde echt tekenpapier te kopen: dat was voor bourgeois. In plaats daarvan gebruikte ik kladblokketekeningen. Ik had toch geen tv-toestel, en dus zat ik elke avond kleine *drôleries* te maken: groteske

'Olieverf is na het warm water de belangrijkste uitvinding van de mensheid.'

ik haar ten huwelijk gevraagd.»

HUMO En zo werd je een brave burgerman?

Vekemans «Zot! Lutgart en ik zijn getrouwd in 1972, en een jaar later kregen we een zoon, **Jesse**. Maar meteen daarna zijn we lid geworden van een kunstzinnige Antwerpse undergroundbeweging, en daar zijn we stilaan uit elkaar gegroeid. Zeven jaar liep ik haast constant stoned rond, en ik had de ene affaire na de andere. Ik zat zelfs in een punkband, **The Jets**: ik schreef teksten, verzorgde hun artwork en was roadie. We hebben geen pla-

monsters in de traditie van **Bosch, Breughel** en **Ensor** – mensen met vogelkoppen, aan pilaren vastgebonden naakte lijven, vliegende fallussen. Ik schuimde er de galeries mee af, verkocht er al eens één, maar meestal werd ik afgewezen.»

HUMO Hoe verdiende je dan de kost?

Vekemans «Van '72 tot '79 heb ik voltijs voor een schoonmaakbedrijf gewerkt, vooral in grootwonen en openbare gebouwen. Toiletten schoonmaken vond ik een geweldige anti-establishmentactie. Ik blies geen gebouwen op, maar

als ik weer eens over mijn nek ging van de stront- en kotsgeur, voelde ik me een revolutionair.

»Na de scheiding ben ik in Brassaat komen wonen, maar nooit lang op dezelfde plek. Ik voel me een nomade: alles samen ben ik al tweeëntwintig keer verhuisd. Ik vond wel een baan bij de gemeente, als badmeester en zwemleraar – in mijn jeugd had ik nog aan competitiezwemmen gedaan. Dat heb ik gedaan tot 2001. Sindsdien ben ik opzichter in de sporthal. Waar ik opnieuw zorg voor nette toiletten.»

HUMO 'Ik voel me een nomade,' zeg je. Dat doet me denken aan die drang naar eenzaamheid waarover je 't daarstraks had.

Vekemans «Ik heb maar drie dingen nodig: mijn sigaretten, mijn schilderijen en mijn piano – die waaraan mijn vader 's avonds zat. Ik ben geen goed pianist, maar ik speel er wel graag op. Als ik buiten die wereld stap, valt alles stil. Waar ik ook kom, ik sta altijd naar de punten van mijn schoenen te staren.»

»Pas op, da's geen pretentie. Want als ik collega-schilders ontmoet, heb ik óók weinig te vertellen. **Sam Dillemans** bijvoorbeeld: ongelofelijke artiest, maar het is me nog nooit gelukt om meer dan drie woorden tegen hem te zeggen. Ik zal ook nooit zeggen dat een collega maar een *amateurke* is. Noem me maar een Zwijger.»

DE EIEREN VAN PERMEKE

HUMO In 1980 begon je fotocollages te maken. Die waren zelden groter dan een postkaart, maar vrijblijvende kunst was het niet. In je tekeningen was je al kritisch geweest voor het katholicisme en het koningshuis, maar nu ging je nog verder. In 'Pravda' prikt er een vork in Jezus Christus, in 'Portret van Boudewijn' grijpt een naakte vrouw naar het kruis van de vorst.

Vekemans «Je mag niet vergeten dat ik een kind van mei '68 was. En dan leefde ik ook nog eens aan de zelfkant van de maatschappij. Aan mijn jaren op katholieke scholen had ik een afkeer van het geloof overgehouden, en een afkeer van de absolute macht die de kerk hier had in de jaren vijftig en zestig. Dankzij bands als **The Beatles** en **The Rolling Stones** was de mentaliteit al veranderd, en ik wilde er nog een schepje bovenop doen. En **koning Boudewijn** was niet alleen ►

ONBEKENDE MEESTER Bruno Vekemans

► een strikte katholiek, ik vond ook dat hij zijn macht niet had verdiend – hij had er tenslotte niets voor hoeven te doen.

»Aan inspiratie geen gebrek dus, maar ik had de hoop opgegeven dat ik ooit nog van de kunst zou kunnen leven. Op persoonlijk vlak ging het niet veel beter. Er was een nieuwe vrouw in mijn leven, **Luce**, maar zij was absoluut niet geïnteresseerd in wat ik deed. Na zes jaar is onze relatie uitgedoofd.»

HUMO Eind jaren tachtig hebben twee ontmoetingen je op het spoor van de 'volwassen' schilderkunst gezet. De eerste was met Paul Verbeeck, een antiquair. In de jaren zeventig was hij een figuur in het Antwerpse nachtleven geweest – hij had een paar dancings geopend in het centrum van de stad. Kende je 'm daarvan?

Vekemans «Ik wist wel wie hij was, maar we hadden elkaar nog nooit ontmoet. Tot een vriendin me in 1989 de raad gaf om hem mijn werk te tonen. Mijn collages vond hij onverkoopbaar, in mijn tekeningen zag hij wél iets. Hij spoorde me aan om meer te tekenen en te schilderen, dan zou hij wel voor kopers zorgen. Zo is hij mijn manager geworden.»

HUMO In dezelfde periode leerde je je huidige vrouw kennen.

Vekemans «In een Antwerpse danstent liep ik een jonge schone met rode pumps en ravenzwart haar tegen het lijf. **Marita**. Ik probeerde haar te versieren door te zeggen dat ze me aan 'De naakte Maya' van **Goya** deed denken, en toen bleek ze dat werk nog te kennen ook. Ik rilde over mijn hele lichaam! Ik wilde haar door en door leren kennen, ik wilde bij wijze van spreken elke dag een röntgenfoto van haar nemen – 't is niet dat ik alleen uit was op pure seks (*lacht*). Twee maanden later woonden we samen, en in augustus 1990 zijn we getrouwd. In 1991 hebben we een dochter gekregen, **Britt**, en in 1996 een zoon, **Tim**.

»Marita en **Paul** hebben een echte schilder van mij gemaakt. Zij gaf me de ruimte om me volledig op mijn werk te storten, en hij plaatsde het in galeries – eerst in België, later ook in het buitenland. Ik had het zo druk dat ik mijn baantje bij de gemeente tijdelijk voor bekeken hield.»

HUMO Je hebt gekozen voor wat jezelf relativerend 'ongestoord esthetisch schilderen' noemt.

Vekemans «Om die term uit te leggen, moet ik terug naar 1976. Tijdens de beruchte hittegolf van die zomer heb ik dagen rondgelopen in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen. Omdat het zo warm was, was er niemand anders en kon ik me ongestoord vergapen aan de meesterwerken van **Permeke**, de vroege **Ensor** en **Rubens**. Toen ik me achteraf ging

maakt maar schilderijtjes.' Maar zo onderscheid ik me wel van de rest. Veel hedendaagse schilders – geen namen – zitten nog volop in de klei van mei '68. Ze schilderen om één of ander ideaal te verkondigen, om ergens commentaar op te geven, om te choqueren. Je hoort ze elleng lang uitweiden over wat ze met hun werk bedoeld hebben, terwijl het simpel is: ofwel grijpt een kunstwerk je aan, ofwel niet. We hebben nood aan schilders die gewoon een onderwerp schilderen, en de toe-

'Niet het kunstwereldje van vandaag zal het laatste woord hebben over mijn werk, maar de gewone mensen die er over vijftig jaar naar zullen komen kijken.'

verdiepen in het leven van die schilders, was ik meer geboeid door pakweg het aantal eieren dat **Permeke** 's morgens at dan door de wetenschappelijke analyses van zijn werk. Zo ben ik tot een inzicht gekomen: schilderkunst draait om pure schoonheid, niet om dure theorieën. En daarom ben ik in de jaren negentig mooie schilderijen gaan maken: omdat niemand anders dat nog doet.

»De kunstwereld haalt daar de schouders over op: 'Ach, Vekemans

werpen, in een rode vlam gevangen. Waarom juist dat gebouw?' **Vekemans** «Je zou kunnen zeggen dat de Boerentoren de Antwerpse pretentie symboliseert, maar eigenlijk doet dat er niet toe. Het belangrijkste aan dat schilderij is dat ik voor het eerst met olieverf durfde te werken. Olieverf is na het warm water de belangrijkste uitvinding van de mensheid. Hand op het hart!

»Ik had al een jaar eerder beslist om olieverf te gaan gebruiken. Op een avond liep ik rond in de galerie van **Paul** toen hij de lichten doofde. Mijn werk verdween meteen in het duister – ik schilderde toen nog met gouache (dekkende waterverf, red.) – maar alle met olieverf geschilderde doeken bleven een prachtige gloed geven. Toen wist ik zeker: olieverf was de toekomst.»

HUMO Eerste opvallende trend in je werk sindsdien: mannenportretten. Ze worden vaak als homo-eroticistisch omschreven, waaruit critici al hebben afgeleid dat je na twee huwelijken nog altijd niet uit de kast was gekomen.

Vekemans «Bullshit. Ik wou maar één ding: mooie mensen schilderen. Mijn modellen – of beter: mijn beeldmateriaal – haalde ik uit allerlei magazines die ik op rommelmarkten opkocht. En waar vind je de mooiste mannen? In homobladen, natuurlijk. Maar ik behandel die modellen afstandelijk: ik probeer ze niet te doorgronden, ik maak er een soort afdruk van. Uit die schilderijen leer je niks over mij en niks over mijn onderwerp. Ze zeggen hooguit iets over de beeldcultuur waaraan mijn bronnenmateriaal ontsproten is.»

HUMO Tweede terugkerende onderwerp: zwarten, Afrikanen en Afro-Amerikanen.

Vekemans «Dat is in 2005 begonnen, nadat ik de grote zwarte jazzmuzikanten had leren kennen – **John Coltrane**, **Thelonious Monk**, **Miles Davis**. Nachten heb ik naar die mannen geluisterd. Ik ben me in hun leven gaan verdiepen, en zo kwam ik natuurlijk bij foto's van ze uit. Om puur esthetische redenen schilder ik sindsdien liever zwarte dan blanke mensen: omdat het interessante contrasten oplevert.»

HUMO Later dat jaar stapte een VN-ambassadeur die in Kinshasa werkte galerie **Campo & Campo** binnen, waar jij op dat moment schilderijen van zwarte bokkers als **Sugar Jackson** tentoonstelde. Hij

kocht een aantal werken, waarna jij hem op de man af vroeg: 'Mag ik met u mee naar Congo?'

Vekemans «Hij protesteerde heftig, want het land lag in puin. Maar ik ben een koppigaard, en ik heb hem overtuigd. Ik heb **Caro Leriche** meegevraagd, een Antwerpse fotografe, want dit keer wilde ik erbij zijn als de foto's gemaakt werden waarop ik mijn schilderijen zou baseren.

»Kinshasa was... de hel. Overal armoede, overal troggelden ze ons geld af. En omdat er voortdurend geweld dreigde, kon je bijna onmogelijk contact leggen met de gewone Congolees, om van rustig fotograferen nog te zwijgen. **Caro** heeft halsbrekende toeren moeten uithalen om haar werk te kunnen doen. Het resultaat mocht er zijn, maar bij mijn thuiskomst was ik zo onder de indruk dat ik eerst meer dan twee uur gehuild heb. Pas een paar dagen later ben ik naar mijn atelier getrokken: ik wilde mijn woede over de ellende van de Congolezen omzetten in bloedmooie schilderijen. Dat was mijn vorm van protest – in die zin ben ik nog altijd zo maatschappelijk geëngageerd als in mijn collageperiode. Twee jaar later had ik er dik vijftig klaar, de 'Kinshasa-Congo'-reeks. Op de vernissage zei de ambassadrice van Congo tegen me: 'Mijn volk is nog nooit zo waardig afgebeeld.'

»Sommige verzamelaars hebben toen afgehaakt, omdat ze het niet zo begrepen hebben op zwarten: 'Waarom schilder je niet eens een blanke Antwerpenaar?' Na zo'n opmerking maak ik nóg eens tien zwarte portretten.»

HUMO Na je Congo-reis smeedde je al gauw plannen om naar Cuba te gaan.

Vekemans «Ten tijde van de kolonisatie zijn heel wat Congolese slaven naar Cuba getransporteerd. Daardoor was er een culturele band tussen die landen ontstaan. Dat fascineerde me, en ik besloot die link te gaan verkennen in Havana – een plek waar ik wél vrij zou kunnen rondlopen, dacht ik. In 2008 ben ik er voor het eerst naartoe gereisd, in 2009 opnieuw en in 2010 zelfs drie keer.

»Mijn vermoeden klopte: in Havana kon ik volop met de lokale bevolking omgaan. De mooiste meisjes lopen er al om tien uur 's morgens met hun kont te wiebelen, en overal klinkt muziek. Er was maar één probleem: ik moest

mijn modellen verbieden te lachen. Cubanen lachen constant. Ik maak nooit portretten van lachende mensen, en dat kreeg ik ze maar niet aan hun verstand gebracht.»

STEVE EN FIDEL

HUMO En zo gebeurde het dat het grote Museo Nacional de Bellas Artes in Havana vorig najaar een retrospectieve aan jouw werk wijdde. Naar verluidt was je er een keer op bezoek toen je tegen je vriend **Bruno Devos**, zaakvoerder van drukkerij **Stockmans**, zei: 'Rubens hangt hier al: wat zou het fantastisch zijn als mijn werk vlakbij te zien zou zijn.' En daarna heb je iets gedaan wat volstrekt *not done* is.

Vekemans (lacht) «Het is een ijzere wet dat de museumdirecteur jou komt vragen of je niet bij hem wil tentoonstellen. Ik heb de rollen omgekeerd: ik ben met mijn vuile schoenen het Museo Nacional binnengesloft, en ik heb de directrice, **Moraima Clavijo Colom**, gevraagd of ze iets met mijn 'Havana-Cuba'-reeks wilde doen. Dat viel tegen. 'Wij zien hier al constant Cubanen, en dan ga jij wat schilderijen van Cubanen aan onze muren hangen? Nee, bedankt!'

»Maar als ze mij langs de voordeur naar buiten gooien, ga ik

langs de achterdeur weer naar binnen. Ik kreeg het lumineuze idee om **Moraima** ook nog wat van mijn andere werk te tonen. Daar was ze wél voor te vinden, en zo rijpte het idee om er een grote retrospectieve van te maken. Het was pas de tweede keer dat ik in een museum binnenraakte – in 2009 had ik mijn eerste overzichtstentoonstelling gehad in het **Jakob Smits Museum** in Mol.

»Ik stond erop dat het een grote happening voor het volk zou worden, want het volk staat centraal in de 'Havana-Cuba'-reeks. Maar net als bij ons stappen gewone mensen in Cuba nooit een museum binnen. De elite komt af op de toastjes en de bubbels van de vernissage, en daar blijft het bij: wat **Jan** met de pet van kunst denkt, laat de kunstwereld koud. Dat maakt me kwaad. Daarom hebben we een enorme barnumcampagne opgezet. We hebben gidsen opgeleid, honderd-duizend flyers in de stad verspreid, grote stukken in de krant gepubliceerd, uitgebreid tv-interviews gegeven, en iedereen mocht gratis binnen. En verdomd, het werkte!

Tijdens de vernissage – ingeleid door **Steve Stevaert**, die een fan van mijn werk is – hingen de mooiste negerinnen rond mijn hals. Een

halfuurtje voelde ik me **John Travolta**. Op een dag kwam er een negerin binnen met haar kind, stopte voor een schilderij en kraaide: 'Dat zijn wij!' Ik heb daar vriendschappen voor het leven gesloten.»

HUMO In september was je ook bij de eerste speech van **Fidel Castro** sinds die in 2006 de macht had overgedragen aan zijn broer.

Vekemans «Ik zat op hotel met **Jan De Zutter**, curator van de retrospectieve, en cameraman **Jerroen Simoni**, die er een film over zou maken. Ineens zag iemand op televisie dat **Castro** stond te spreken. Dat bleek amper enkele straten verder te zijn, en toen zijn we naar buiten gespurt om tussen de uitzinnige massa te gaan staan. **Fidel** heeft bloed aan zijn handen, maar hij blijft een figuur. Volgens **Steve Stevaert** zijn ze in Havana wel niet echt pro-**Fidel**; de echte diehards wonen op het platteland.

»Ik ben nu vijf keer in Cuba geweest, maar het land blijft een mysterie. Telkens als ik een laagje heb weggepeld, ontdek ik weer een nieuw.»

HUMO En dan kom je thuis en ga je weer toiletten schoonmaken. Voel je je nog altijd een revolutionair?

Vekemans «Als je bij elke penseelstreek aan de verkoop moet denken, ga je dood. Dan is het beter om even in de toiletten te duiken, bij wijze van spreken, en daarna naar je atelier te rennen en weer met volle goesting aan een schilderij te beginnen. Die baan geeft me de vrijheid die ik nodig heb, en zorgt ervoor dat mijn kinderen niks tekort komen.

»Ik doe gewoon mijn ding, en ik voel me daar goed bij. Niet het kunstwereldje van vandaag zal het laatste woord hebben over mijn werk, maar de gewone mensen die er over vijftig jaar naar zullen komen kijken.»

HUMO Om af te sluiten: stel dat een museumdirecteur je de toestemming geeft om één van zijn zalen met je lievelingswerken te vullen. Wie zou je kiezen?

Vekemans «Ik zou graag komaf maken met de mythe dat een museum absoluut in een museum moet hangen. Daarom zou ik die hele zaal – van boven tot beneden, van de ene hoek tot de andere – volhangen met werken van zondagschilders. Dames en heren museumdirecteuren: u weet mij te vinden.»

Jan Haerynck
Foto's **Stephan Peleman**

'Als je bij elke penseelstreek aan de verkoop moet denken, ga je dood. Dan is het beter om even toiletten te gaan schoonmaken, en daarna naar je atelier te rennen en weer met volle goesting aan een schilderij te beginnen.'